

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Petri Danielis Huetii Demonstratio Evangelica

Huet, Pierre Daniel

Parisiis, 1679

VI. Fabularis historiae Graecorum bona pars ex Mosis libris, & doctrina,
atque ipsis etiam verbis profluxit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-16260

PROPOSITIO IV.

121

Sephora effigies, & Isiaci sistra gerunt; atque hujus etiam instrumenti nota *Ægyptus* ipsa designata est. Quamobrem Isaias eam appellat *Terram cymbali alarum*. *Cymbalum alarum*, Ebraice צְלָעַל כִּנְפִים, significat *cymbalum alatum*: ut, *was electionis*, *vas electum*; *caro peccati*, carnem peccatis obnoxiam; *odor suavitatis*, odorem suavem; *Spiritus promissionis*, Spiritum promissum, *verbum veritatis*, verbum verum; & apud Plaurum, *forma amanitatis*, formam amicam. *Cymbalum autem alatum*, est *sistrum*: cuius appellationis caussam scire licet ex nummis, & marmoribus, quæ sistrorum formam exhibent. *Sistrum formæ* est in lateribus rotundæ, in summitatibus acutæ. Ex utroque latere eminent crepitacula quædam, tanquam alæ. *Manubrium*, cauda; summitas opposita, rostri figuram gerit: totumque *sistrum avis speciem* quamdam refert. Inde Minutius Felix appellat, *Ad hirundinem sistrum*, hoc est, *Sistrum hirundinum*, seu hirundinis forma. Pari locutione dixit, *Ad vindemiam ferias*, hoc est, ferias vindemiales. Perperam existimarentur Interpretes sic dictum *sistrum à Minutio*, sonitus hirundinini caussa: à forma, non à fono id nominis habuit. Perperam quoque Bochartus à Vulgata interpretatione discessit, & *Cymbalum orarum verti iusfit*: nam Vulgato Interpreti plane suffragatur Minutius. Sed ad rem. Apertissima imprimis hæc *Orphicorum*, & ad Mariam exprimendam adeo apposita, ut vix aliis uti potuerint verbis, si laudare ipsam nominatim instituisset:

εἰ τε γε ἐν λατάνῳ συέιντος ἔδει ἀνθιπόλεις,
εἴτε οὐ γέ εἰ πεδίον, οὐδὲ ἄρματα γεννούσατο τοιούτα,
εἰγόντων κατέρεις ιερίς γονιμώδεα λουζά,
εἰ καὶ οὐ κνημῖς οὐδέποτε, εἴτε πόντον οἰδημα,
τερπομόρφη χάρις θυμάτων κυλίσσος χορείας,
ἢ νυμφας πέτρα μανάποντος εἰν χθονί διά.
Σίνας ἵπ αιγαλος λαμπάδεσσιν ἀρματον κόνφω.
Σίνα θυριφερε σύρια σέδες circumis,
Σίνα in campis, cum curribus auro fabrefactis.
Ægypti tenes sacra fæcunda lavaera,
Σίνα in nigris collibus, prope maris fluctus,
Dilectata gaudes mortalium orbiculatis choreis,
Vel Nymphis oblectaris nigras oculos habentibus, in terra divina.

Supra tumulos, in litore arenoso, curru levī.

En tibi illam in Syria campis, & pone *Ægypti* fluenta, & choreas agentem ad maris littus, puellis comitatum. Atque hæc puella originem dedidit videntur fabule Musarum, quarum & nomen conjecturam nostram confirmat. Nam ut Moses à Græcis quibusdam appellatus est *Mουσῆς* & *Μοῦσας*, ita Maria Mosis foror convenienti nomine appellari debuit *Μοῦσα*, ipsius vero sociæ *Μοῦσαι*. Cujus nominis etymon hactenus fructu quæsumum est. Par ergo nomen; par & officium; cantus videlicet & tripudia; Eratus præcipue, quæ *ὑμένες ἀθανάτους πολυπεπτικας ὑπερ*. *Hymnos immortales jucundos inveniit*, ut est in veteri Epigrammate: quo munere præcipue nobilitata est Maria. Roborantur ista Diodori testimonia, qui Musas fuisse docet virginis *Ægyptias*, Musica peritas, Osiris sive Bacchi socias. Atque hic propterea dicitur *μουσῆς*, perinde ut Apollo. Panem quoque Musarum ductorem fangi observavimus. Hi autem Mosem dissimulant.

V. At enim, dices, si Astarte Luna est; Sol Osiris, & Adonis, & Bacchus, Diui. *Uni, eidem-*
que ac Deæ omnes quos diximus; quorū illam ad Sephoram, hos ad Mosem re- que fabulari
ferre fatagimus? Nempe postquam à vero deflexerunt homines, in multiplices erro- persone infant
rum anfractus delapsi fabulas fabulis congeserunt. Plurimum vero ipsi placuisse diversæ signifi
comperio, uni eidemque fiditiae personæ diversas adjungere significaciones; & alias ficationes; &
quidem φυσικές, alias ιστορικές, quod saepe jam monui. Sic Jovis nomine, Planetam alias quidem
ita dictum, & summam etiam aëris regionem φυσικής, tum & Cretensem regem, φυσικής, alia
& Hammonem præterea sive Chamum Noachi filium ιστορικῶν designabant. Osiris appellatio, Sol & Nilus φυσικής, Misraim Chami filius ιστορικής continebantur. Neptune nomen, mare signabat φυσικής, Iapetus ιστορικής. Saturni nomen, Planeta rum omnium supremo & Noacho; illud Vulcani, igni & Tubalcaino tributum est. Janus ille bifrons annum vertentem & in se sua per vestigia redeuntem, atque item Solem notabat φυσικής, Mosem & Noachum ιστορικής. Similiter igitur, quæ stellis, aut elementis, aliisve rebus naturalibus Veteres accommodaverunt nomina; eadem Mosis, Historicorum monumentis & hominum memoria celebrissimo, ejusque uxori Sephora, aut sacerdoti Mariae indiderunt.

VI. Cum demonstratum sit Græcanicos Deos, ex ipsa Mosis persona larvata, Fabularis hi
& ascititio habitu contexta provenisse, nunc probare aggredior ex Mosis scriptio- storia Graco-

*Plaut. Milit. 4.
4.36.
Grat. Inscript.
pag. 82.*

*Boch. Phaleg.
libr. 4. cap. 2.*

PROPOSITIO IV.

122

*rum bona
pars ex Mo-
fis libris, &
doctrina, at-
que ipsi
etiam verbis
profusis.
Clem. Alex.
Strom. 5.*

*Tertull. Apo-
log. cap. 10.*

*August. liber. 18.
De civit. De-
cap. 8.
Cass. Hem.
apud Serv. in
Æn. 1.*

*Euf. Præp. Ev.
libr. 12. cap. 15.
Joseph. Antiq.
libr. 7. cap. 4.*

*Laetant. liber. 1.
cap. 11. Instit.*

*Dicæarch. apud
Hieron. adv.
Jovin. libr. 2.
cap. 9.
Gen. 1. 29. &
9. 3.*

*Philo Bybl.
apud Euseb. de
Præp. Evang.
libr. 1.*

*Euf. in Chron.
Theoph. libr. 3.
ad Autol.
Damaic. apud
Phot. Tim. 242.
Serv. in Æn. 1.
Cefel. apud
Phot. Tim. 72.
Ælian. Var.
Hist. libr. 13.
cap. 3.*

bus, verbis, doctrina, & institutis, aliquos etiam Græcorum eorumdem Deos, ac bonam Mythologiam iporum partem manasse. Ac primum de rerum principiis quam Moïs consentiant Græci veteres, probat eruditus Clemens Alexandrinus. Non valde certe à Moïse discrepant quæ Hesiodus, & longe etiam minus quæ Ovidius scripsierunt. Spiritus ille Domini qui ferebatur super aquas, Mens est, iuxta Anaxagore doctrinam, materie incubans, eamque digerens. Mandatum quo fidera iussit Deus esse in signa, & tempora, & dies, & annos, confimilibus prope verbis Aratus retulit. Hominem luto esse fictum, & ad Dei similitudinem factum, Ebrais Græci assentuntur. Serpentem malorum aurorum custodem, serpentis ejus qui Eam ad peccatum pellit, symbolum esse manifestum est, ignem vero de celo subreptum, arboris scientæ boni & mali. Eam dissimulant Atē Homero, & Pandora Hesiodo memorata: quod supra est à me notatum. Adamum, & naturæ integratam qua primum pollebat, ac horti Edenici voluptates refert Saturnus, (ante quem Deum penes Græcos nemini fuisse ait Tertullianus,) & aurea Satorni ætas, ac veris illius æterni deliciae, quas Poëte concelebrant. Apollinem Musicæ parentem, ejusque fratrem Vulcanum ferrariae & ærariæ artis auctorem, Jubalis & Tubalcaini filiorum Lamechi expressas esse à Mythicis scriptoribus imagines jam observatum est. Observatum quoque, sorori illorum Noëmæ textoriae artis inventionem tribui à plerique, quod præclare Minerua convenient lanificii invento celebrata. Cui confirmando hoc addo, i. Plutarchi libello De Iside & Osiride, Minervam dictam reperiri Νεμροῦ, hoc est Noëmam, eamque Diluvio Ogygio antiquiore fingi à Fabulatoribus, ut annotat Augustinus. Observatum item ab aliis est Titanes à την λυτο εστι διός, quasi οὐρανούς: & ex Gigantibus prodiisse Cabiros, hoc est, sive juxta Callium Heminam, θεός μεγάλους, θεός διωκτούς, hoc est, Deos Potes: Gigantes vero ipsos Poëtarum fabulis celebres, ex iis quæ de Gigantibus narrat Moses sexto capite Geneeos, esse confictos. Diluvium agnoscere Græcos ex Platone probat Eusebius, quemadmodum & à Barbaris fuisse agnitus jam ante probavero ex Abydeno & Josepho, Josephus ex aliis. Americanos quoque notitiam ejus habere alii testi sunt. Noachum ex undis servatum Deucalionis suo expesserunt Græci, ejusque navigium ἀρχαὶ & καβαῖον appellarunt, quod nomen tuit & illud Noachi: adumbrarunt vero turrim Babilonicam Giganteo bello, & infana Thebælicorum montium substructione. In Saturno quoque & tribus filiis adumbratan habemus Noachi, (qui fuit alter Adamus, & generis humani reparator, cuius Adamus auctor) triunquæ Noachi filiorum histriam; qui ut orbem terrarum divisorunt inter se, ita Jovem, Neptunum, & Plutonem totum orbem inter se partitos esse fabulantur Græci. Id predicit Laetantius, & accuratius comprobarunt recentiores; ex quorum dissertationibus constat Chamaum esse Jovem, Iaphethum Neptunum, Plutonem Semum. Ipsum Iaphethi nomen in Mythologiam suam transtulerunt Græci, & Iapetum appellantur. Memoria proddidit Dicæarchus, regnante Saturno, frugibus & bacis arborum vesci solitos fuisse homines, carnis vero abstinuisse: quippe seribit Moses fructuum frugumque esum humano generi ante Diluvium fuisse concessum; post Diluvium vero, etiam carnes animalium. Nec Saturno solum Noachum dissimularunt, sed Jano præterea, quem Mosis etiam simulacrum esse vidimus: atque hunc, quod Noachus vidisset utrumque hominum genus, & quod Diluvio antiquius fuerat & quod recentius, bifrontem & utrumque oculatum fixerunt. Saturno quoque Phœnices tribuisse ὄμηρα τέλων εἰς τὴν οὐρανού, καὶ τὴν οὐρανού μερῶν, oculos quatuor ex antica & postica parte ex Sanchoniathone Philo Byblus observat. In Libero etiam Noachi imago extat, vitis conforis, vini repertoris, & post Diluvium velut renati, universo hominum genere peremto. Saturnum patris virilia falce demeterent, Chami figuram esse, patrem nudatum deridentis & fratribus monstrantis probabilis conjectura est. Nemrodum Belum esse Babylonis conditorem docuerunt alii: Belum autem Saturnum esse statuant Eusebius, Theophilus, Damascius, & Servius. Ex his colligo, propterea Saturnum temporum rectorem & metatorem esse dictum, quod Belus ille ζερνίος cognomine dictus sit, Chaldaic Belitana, quemadmodum appellatur à Cresia in Persicis, hoc est בֵּל, ad verbum, Bel Tempus, sive Bel ζερνίος, vel ζερνίος: Ælianus αἴξιον cognominat. Sic Cretæ urbs Itanus dicta, hoc est נְרָנָה antiqua, nunc etiam servato nomine Paleocastro appellatur. Sic uxor Minois Itona, pari significacione, ut notavi supra. Veram ergo nunc habemus originem fabulæ de Saturno temporum præside. Hieronymo in libro De nominibus Ebraicis Bel redditur *vetustas*, ac si id nominis haberet à בֵּל, quod est, *consenit*, unde Græcum παλαιός, cum verius sit ita dici à בֵּל, dominatus est. Quemadmodum autem Nemrod, sive Belus, sive Saturnus significacionem habet vetustatis, ita Nemrodi filius Ninus, juventutis; nam

¹³ filium sonat. Mars præterea bellorum Deus eumdem Nemrodum exhibet, qui *cœpit esse potens in terra, & erat robustus venator coram Domino.* Nemrodus autem, cuius Gen. 10. 8, 9, 10.
Babylon regni principium fuit, is est, ut dixi, Belus Babylonici imperii conditor, quem *troziasor*, hoc est Martem Hiftæus, scriptor perveritus, apud Josephum appellat. Hu- Joseph. Antiq.
jus quoque filium Ninum bella finitimiis primum intulisse memorat Trogus: five fi- libr. 1, cap. 5.
lio patris gesta posteri tribuerint, five vicissim quæ filii erant adscripterint patri. Aliis Trog. Jut.
placet Marte exprimi Thurram Nini successorem, virum bellis deditum, & armorum libr. 1.
laudibus insignem. Ad hæc existinant nonnulli, & argumentis haudquaquam futili-
bus approbant Nemrodum esse Bacchum, Magog Prometheum, Chanaan, qui fuit Gen. 9. 24.
seruos servorum fratribus suis, Mercurium Jovis ministrum & nuntium. Mirabitur quo-
que hic aliquis nos ex una persona Nemrodi plures Deos fecisse, Saturnum, & Martem,
& Bacchum: & in unum itidem Deum, puta Bacchum, plures personas, puta Noa-
chi, & Nemrodi, & Mosis contulisse. Nempe, ut unica veritatis via est, plures er-
roris, multi fuerunt apud Græcos fabularum artifices, qui confusa de Diis suis ac
pugnantia fenserunt; multorumque hominum gesta tribuerunt uni, vel acta unius in
plures partiti sunt; omnia vero, vel pleraque certe ex Codicibus sacris hauserunt,
ac præcipue ex Pentatecho Mosis, quem perpetuum Theologis sua ac Mytholo-
gia fontem habuerunt. Sed pergamus ad reliqua. Aditum illum Domini ad Abrahamum,
cum ei pro tabernaculo foribus sedentibus in convalle Mambræ tres viri apparuerunt, à quibus apud se liberaliter acceptis filii promissionem, pietatis præmium tulit;
Græci Fabulatori adumbrarunt figmento Orionis, cuius ortum Hyrieo improli, à
quo benigne excepti fuerant hospiti Dii tres, Juppiter, Neptunus, & Mercurius, con-
cesserunt. Aditus quoque ille Jovis & Mercurii ad Philemonem & Baucida, à quibus
comiter habiti, humanitatis mercedem utrique rependerunt, Angelorum diuorum ac-
cessum ad Lot & uxorem videtur significare: nam & his & illis patria eductis, & in
ruto collocatis, popularium, vicinarumque gentium impietatem ulti sunt, illuc Dii,
hic Angeli, & totam regionem stagnum effecerunt. Ex Græcis & Latinis Scripto-
ribus intelligere licet cognitum illis fuisse Sodomiticum interitum. Quod pertinet ad
statuum salis in quam mutata est uxor Loti, non ex libris solum Mosis, sed ex ipsa
*re cognitam habere potuerunt Veteres; si modo Josepho habenda fides est, qui eam Joseph. Antiq.
suis narrat extitisse temporibus, eamque hodie supereesse affirman qui has oras adi- libr. 1, cap. 22.
erunt. Fides fit penes ipfos. Lapis à Jacobo erectus in titulum, & dictus Bethel,
*originem dedit fabula Bætyliorum, qui lapides animati fuerunt, & à Cœlo exco-
gati, si quid credimus Philoni Byblio hæc ex Sanchoniathone differenti. Hoc deinde Phil. Bibl. apud
*nomen à Græcis tributum est lapidibus, quos Saturno vorandos Rhea obiecit, & la- Euseb. Præp.
*pidibus quibusdam sacris, quos Vivos appellant, ut ex Damascio, Hefychio, Ety- Evang. libr. 1.
mologo, Lamprido, aliiq[ue] discere licet. Ex eo quod sui à tergo videndi facultatem cap. 10.
Mosi concessit Deus, à fronde non item, inde inolita apud Græcos, aliasque gentes Damasc. apud.
opinio, Deos videri adversos nolle, nec nisi abeantes & excedentes à tergo agnosci: Phot. Tim. 142.
quod pluribus locis Poëtae refertur. Hinc aversa Jovis statua Callimachi Epigram- Hefych. & Ety-
mate celebrata. Columna illa dux Ebræorum in deferto, noctu ignea, nubila interdiu, mot. in βαῖται
locum habuit in Delphico templo, & in Bacchi mysteriis, ut supra notavi. Ex virga Aes.
Mosis orta est, non mirifica solum Mercurii virga, de qua multa jam diximus, sed & Lamprid. He-
illa Palladis, qua Ulyssis figuram sapius mutatam canit Homerus, & de qua liberum liog. cap. 7.
scriperat Antisthenes Cynicus, Laërtio teste; & illa quoque Circes, qua Ulyssis fo- Callim. in Epi-
cis novam figuram saga hac induit. Atque hinc porro abit in proverbium Virgula gra. & Pœtin.
divina, quæ res omnes ex voto suppeditare fingebatur. Elicitam fuisse aquam è rupe Vet. Pœtin.
cuspide percussa ab Aralanta, & à Jano, perinde ut à Mose, Mythici narrant. Quod
Iraælitarum viætæ flammis de celo lapis non semel consumtae sint, hinc adductus
est Servius ut talia scriberet: Apud majores, aræ non incendebantur, sed ignem divinum Serv. in En. 12.
precibus eliciebant, qui incendebat altaria. Hinc & Plinius tradit, In Salentino oppio Plini. libr. 2.
Egnatia, imposito ligno in sarcum quoddam ibi sacrum, protinus flamman existere. Cum er- cap. 107.
go in itinere Brundusino Egnatiam pervenisset Horatius, municipes hoc prodigium
apud se fieri solitum jaçantes derisit: Credat Judeus Apella, inquit, Non ego. Idem de Horat. Serm.
igne suo jaçasse Eleos refert Pausanias; idem de suo jaçat Pharmaceutria Virgilii: libr. 1, Sat. 5.
idem de Erycinorum igne legimus apud Ålianum, de illo Chaldaeorum apud Ammia- Paul. Eliac. 1.
nnum. Ignis ad altaria perpetuo ardentes usum apud tot gentes receptum, ex Mosis Ålian. Hist.
mandato provenisse supra verissime docui. Enacæi, five filii Enac, qui tantum terro- Amm. libr. 10.
rem intulerunt Iraælitis, homines gigantei roboris & statura, Inachidis nomen & cap. 50.
originem dederunt, juxta quorundam sententiam. Convenit certe inter eruditos ex il- Amm. libr. 23.
lorum nomine factam vocem ἄναξ, qua reges & principes Græci appellant. Indidem
*āraxes dicti Castor & Pollux, viri corporis robore & animi fortitudine præstantes.*****

Q. jj

Ex Josephi Patriarchæ historia heræ suæ concubitum aspernati, expressæ sunt Belleronophontis, Hebri, Tanis, Myrtili, Pelei, Hippolyti & Cnemonis fabulae, qui cum Sthenobœæ, Damasippes, Peribœæ, Hippodamia, Hippolytes, Phœdra & Demænetes amores sprevissent, ab impuris mulieribus apud viros tentatae suæ pudicitiae accusati, in maxima pericula inciderunt; quidam etiam trifissimam mortem oppeterunt. Eamdem habet originem similis Myeni casus, quem referit Plutarchus in libello De fluminibus.

*Plut. de flum.
in Lycorea.*

*Gen. 49.10, &
seq.*

לְיִשְׂרָאֵל, qui mitendus est, & ipse erit expectatio gentium: ligans ad vineam pullum suum, &

ad vitam asynam suam. Lavabit in vino stolam suam, & in sanguine uxoris pallium suum.

Justin. Apolog. 2. & Dial. cum Tryph. Boch in Chan-

libr. 1, cap. 18.

Puleriores sunt oculi ejus vino, & dentes ejus lacte candidiores. Justinus martyr non uno loco hæc ad Bacchum Dæmones retulisse ait. At hinc potius detortam esse Sileni fabulam solerter & acute vidit eruditus ille vir, ex dictione quippe נֶלֶשׁ, quam Christo illuc tribuit Jacobus Patriarcha, excusum esse Sileni nomen, & asino vectum fingi Silenum, & comitem Bacchi, & venas semper inflatum vino, & lacte pastum. Plurima ejusmodi reperias in hoc sacra & profanæ antiquitatibus penu, quæ non res solum à Mose traditas, sed voces etiam ab eo usurpatas mendacem Græciam adulterasse, & anilibus fabulis deformasse manifeste indicant. Unde Pentateuchi veritas, antiquitas, & auctoritas præclare statuantur.

*Geographica
à Mose in
Genesi obiter
tradita. Scri-
ptoris ac
Scriptoribus
vetustatem
indican.*

VII. Idem egregie illustravit hoc opere Geographica Geneseos, quæ quamvis Mosis velut aliud agenti exciderint, sunt tamen ejusmodi, ut antiquissimarum nationum continent origines, & Auctoris ipsius vetustatem ac studium veritatis unice demonstrent: quippe qui ea tradat, quæ cum extantibus apud singulas gentes antiquitatis argumentis mirifice consentiunt, & præcis ac præcipue auctoritatis Scriptoribus cum super hoc argumento, tum super aliis plerique rebus, multa de suo videatur suppediatæ, ab iis ipse nihil omnino accepit. Plurima de Geographicis Mosis differuerat Josephus in Archæologia: nonnulla quoque singularis eruditiois congesserat Hugo Grotius, sed omnem demum funditus materiam Bochartus exhaustus. Post tamquam messem, superesset tamen qualicunque spicilegio locus: sed hæc sunt alterius loci.

CAPUT UNDECIMUM.

- I. *Ex Mosis libris complures manarunt variarum gentium leges, ritus, ac historie: II. precipue vero Græcorum; III. atque in his maxime Atheniensium: IV. tum & Romanorum.*

*Ex Mosis li-
bris complu-
res manarunt
tiquitatem
gentium le-
ges, ritus, ac
biologie:*

Deut. 25. 5.

I. **E**S T præterea in vetustissimis priscarum gentium legibus, ritibus, & quibusdam etiam historiis, ac dividendorum temporum ratione, certissimum annos manarunt tiquitatem Mosaici operis, unde hac petita sunt, indicium. Suam sibi tradictionem, suum volumen postularer ea materies, si quis eam pro merito ac dignitate persequi vellet. Quæ quoniam multorum jam exercut operam ac studium, & nonnulla ad eam causam pertinencia obiter attigimus supra, cum de Phœnicibus, Indis, Persis, Ægyptiis, & Americanis ageremus; nunc nobis summa reliquorum quæ superfunt capita perstrinxisse sufficiat, & quedam aliis non observata adjecisse. Ac primum ad Indos & Persas quod attinet, præter ritus ipsorum, quos cum Mosaicis cognationem habere deprehendimus, servatur à quibusdam ex illis, nec non & à Tartariis Iberiam & Albaniam incolentibus, Mosaica ea lex, qua fratri absque liberis defuncti uxorem frater ducere tenetur, & suscitare semen fratris sui. Gallorum Syrorum Hieropolitanorum Syra Tempi ministeria obeuntum ritus quosdam Mosacicis valde contentaneos